
Samenvatting en conclusies rapport *De waarde van cultuur in cijfers*

De maatschappelijke waarde van de culturele sectoren is hoger dan de maatschappelijke kosten. Cultuur voegt jaarlijks meer toe aan de welvaart dan de belastingbetaler erin stopt. Dat is de belangrijkste conclusie van dit rapport, waarin zoveel mogelijk maatschappelijke waarden van kunst en cultuur zijn becijferd.

Uit de wetenschappelijke literatuur volgen maatschappelijke waarden van kunst en cultuur die samen te vatten zijn onder vijf categorieën:

- De *gebruikswaarde* is de extra bereidheid van mensen om te betalen voor het genot en geluksgevoel dat ze ervaren als ze gebruikmaken van kunst en cultuur, bovenop de feitelijke prijs die ze ervoor betalen.
- De *bestaanswaarde* is het belang dat mensen hechten aan het simpele feit dat Nederland een kunstcollectie bezit en ander cultureel erfgoed heeft, zonder dat ze daar zelf gebruik van hoeven te maken.
- De *economische waarde* is de waarde die de culturele sector via export en toerisme toevoegt aan de Nederlandse economie.
- Bij de *sociale waarde* gaat het om de positieve effecten die van kunst en cultuur kunnen uitgaan op bijvoorbeeld gezondheid, onderwijs, leefbaarheid en veiligheid.
- De *optiewaarde* gaat ervan uit dat mensen anticiperen op de positieve effecten van kunst en cultuur. Die optiewaarde uit zich bijvoorbeeld in de bereidheid om meer te betalen voor een huis in de buurt van kunst en cultuur.

Voor de podiumkunsten is die optiewaarde met € 14 miljard verreweg de grootste maatschappelijke waarde, veel groter nog dan de gebruikswaarde die de feitelijke bezoekers van de podiumkunsten aan dat bezoek toekennen. De totale maatschappelijke waarde van de podiumkunsten bedraagt € 15 miljard, wat overeen komt met een jaarlijkse welvaartswinst van circa € 850 miljoen.

Bij de musea voor beeldende kunst is naast de optiewaarde ook de economische waarde een belangrijke post. Musea trekken veel toeristen, die een bijdrage leveren aan onze welvaart. De waarde daarvan is circa € 600 miljoen, op een totale maatschappelijke waarde van musea voor beeldende kunst van circa € 3,5 miljard. Die totale waarde komt overeen met een jaarlijkse welvaartswinst van € 200 miljoen.

Voor de letteren is de waarde van de gebruiker, de lezer, het grootst. Die maatschappelijke waarde van alle boeken bedraagt zo'n € 14 miljard, voor literatuur is dat € 4 miljard. Daar komt dan nog de economische waarde van de boekverkopen in Nederland en het buitenland bij. Dat brengt de totale waarde van de letteren (alle boeken) op bijna € 15 miljard, hetgeen overeen komt met een jaarlijkse welvaartswinst van circa € 840 miljoen.

Voor cultuurparticipatie is juist de sociale waarde naar verwachting het belangrijkste; het effect van actieve cultuurdeelname op gezondheid, productiviteit, integratie, sociale samenhang en leefbaarheid in de wijk. Om die waarde te kunnen becijferen is aanvullend onderzoek nodig. Ook voor de andere culturele sectoren – zoals film en architectuur – is het in dit rapport geïntroduceerde analysekader bruikbaar; ook de waarden van die sectoren moeten nog worden onderzocht.

De totale maatschappelijke waarde van de culturele sectoren waarvoor die in dit rapport kon worden berekend, is hoger dan de kosten die de maatschappij zich getroost om dat culturele aanbod tot stand te brengen. Maar dat betekent niet automatisch dat elke euro belastinggeld aan kunst en cultuur

vanuit welvaartsoptiek automatisch gerechtvaardigd is. Anderzijds is het onmiskenbaar dat een deel van de welvaartswinst van cultuur verloren gaat als de overheid en de cultuurfondsen zouden stoppen met het waarborgen van de publieke belangen die niet door de markt worden ingevuld.

Precieze berekeningen van de bijdrage van het gesubsidieerde aanbod aan de maatschappelijke waarde van kunst en cultuur, en de effecten van de voorgenomen bezuinigingen daarop, zijn noodzakelijk. De in dit rapport berekende maatschappelijke waarden van kunst en cultuur bieden daarvoor een solide basis.